

[Holstein.]

stemmelse er imidlertid ikke indsat i Grundloven, man var naiv den Gang og har ikke tænkt sig, det var nødvendigt at sige det i Grundloven, men senere parlamentariske Erfaringer viser, at der er et beklageligt Hul i den danske Forfatning paa dette Omraade.

Jeg vil dernæst gerne rette et Spørgsmaal til saavel den højtærede Landbrugsminister som til den ærede Ordfører for Venstre (C. O. Pedersen) om, hvorledes de forstaa deres Lovforslags Bestemmelser om Erhvervelse af Jord til mindre Landejendomme og til Lejehuse, som er aldeles enslydende saavel i Regeringsforslaget som i Venstres Lovforslag, for saa vidt angaar saadanne smaa Landbrugsejendomme, som er Selvejendomme, men som har under 3 ha Jordtilliggende. Heller ikke her er der nogen som helst Bestemmelse om Jordboniteten, om Taksterne paa Jorden, der er bare det kvantitative 3 ha, men 3 ha er vidt forskelligt rundt omkring i Landet. For saa vidt angaar disse Ejendomme, forstaaer jeg det socialdemokratiske Lovforslag saaledes, at saafremt der ikke er Jord til Salg til Udvidelse af dem til indtil 6 ha — det er jo sat som Maksimumsgrænse — i det aabne Marked til saadanne Priser, som Jordlovsudvalget finder rimelige, kan Jordlovsudvalget afgøre, at der af enhver Ejendom, indenfor de Procentrammer, som er fastsat i § 10, kan eksproprieres Jord som Tillægsjord til det paagældende Landbrug. Der kan vel ikke være Tvivl om, at det er saaledes, den højtærede Landbrugsminister forstaaer denne Bestemmelse.

Hvis man vil yderligere have præciseret, hvad Regeringens Lovforslag indeholder af Anvisninger til Jordlovsudvalget med Hensyn til dets Skøn om, hvorvidt Prisen i det aabne Marked — altsaa Privatejerens Pris, naar han vil sælge sin Jord — er rimelig, er der ogsaa en meget sigende Bestemmelse herom i § 19 i Lovforslaget, som omhandler Jordfondens Tilskud til de Kommuner, som ønsker at erhverve Jord til de særlige sociale Formaal i Byerne, Havelodder og Byggrunde. Der staar nemlig, at Begøring om dette Tilskud fra Kommunens Side til Statens Jordlovsudvalg kan tages til Følge af Jordlovsudvalget, hvis det skønner, „at Købesummen ikke er nævneværdig højere end den [paagældende Grunds Grundværdi“ — altsaa den Købesum, som Kommunen skal give den private, hvis den vil have Grunden uden Ekspropriation. Er Kommunens Købesum for Jorden højere end Grundværdien — Grundværdien er Maalestocken ogsaa i Byen

—, ydes Tilskuddet dog kun, saafremt og i det Omfang, Statens Jordlovsudvalg skønner, „at den højere Købesum skyldes, at Jorden er i særlig god Kultur, eller at den indeholder et rimeligt Vederlag for de af Udstykningen følgende Ulemper for Sælgerens Bedrift.“ Men altsaa Grundmaalestocken, Grundsynspunktet for Jordlovsudvalgets Beføjelse til at nægte Tilskud til Kommunen er, om Købesummen er højere end Grundværdien, og kun hvis der foreligger særlige Omstændigheder, som efter Jordlovsudvalgets Skøn legitimerer, at Købesummen for Jorden er højere end Grundværdien, kan Jordlovsudvalget undtagelsesvis bevilge Tilskud. Se, der har vi et Fingerpeg om, hvorledes det udmaales, hvad der skal anses for rimelige Ønsker hos en lille Selvejer af en lille Jordlod med Hensyn til Tillægsjord.

I § 38 — det er for øvrigt en Bestemmelse, der ogsaa gaar igen i Venstres Forslag — staar der mir nichts dir nichts: Naar en Ansøger enten selv eller ved Kommunalraadets Hjælp har udset en Jordlod, som han ønsker at erhverve til Ejendom, samt for saa vidt Ansøgeren ikke i Forvejen ejer Bygninger, skal Andragendet være ledsaget af Planer til Opførelse o. s. v.

Altsaa ogsaa hvis han ejer Bygninger og har Jord til, men synes, det er for lidt Jord, og derfor gerne vil have noget mere, kan Jordlovsudvalget uden videre ekspropriere af Naboejendommen indenfor Rammerne i § 10, saaledes at hans Lod kan forøges indtil 6 ha Jordtilliggende. Det er utvivlsomt Meningen med det socialdemokratiske Forslag. Det gaar Partiet Venstre skarpt og bestemt med Rette imod og indsætter i Stedet for en Bestemmelse om, at der for disse smaa Landejendomme udelukkende kan være Tale om at købe i det aabne Marked til den Pris, Naboejendommen vil sælge sin Jord til Tillægsjord, og saa maa det offentlige bestemme, om man vil give Statslaan til Erhvervelse af Tillægsjorden til den Pris, den private Nabogaard holder sin Jord i.

Men hvorledes er Tanken saa med Hensyn til Lejehusmænd? Jeg forstaaer ikke rigtig, hvad saavel den højtærede Regering som Venstre har tilsigtet med Bestemmelsen — i Regeringsforslaget findes Bestemmelsen i § 42. Det kan dog vel ikke være Venstres, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det end ikke kan være den højtærede Landbrugsministers Mening, at et Lejehus — skal vi sætte, det er en Arbejderbolig med 3 Tdr. Land, som er udstykket af Hovedgaardsjorden, fordi den paagældende